

El Congost a Figaró

Clixé Joan Canal

Aquell pastor prehistòric, que, segons antiga tradició, quan la comarca vallesana era coberta per les aigües, féu amb el seu bastó un petit solc en la serra de Marina, a l'indret de Montcada-Reixac, solc que s'anà engrandint i pel qual s'escolà l'aigua del llac miocènic vallesà, poc es devia pensar que la seva obra, insignificant com era llavors, esdevingués, en el transcurs dels temps, una mostra tan formidable de laboriositat, obrint el pas que ens comunica amb el pla de Barcelona; i és que la constància pot gairebé totes les coses d'aquest món.

Aquell pastor de la tradició, tradició que concorda amb les observacions geològiques i científiques, devia preveure la magna importància del seu treball; es degué fer càrrec que sota aquell llac d'aigües inquietes, sovintment agitades pels fenòmens tectònics, hi havia aquesta ubèrrima contrada vallesana; imaginà el què podia ésser en el futur; presentí la riquesa natural que estotja la nostra comarca, i volgué que els seus successors, ja que ell no, en treguessin profit. Potser no fou així; qui sap si això ho féu inconscientment, obrant sense cap intenció. Aneu-ho a saber! Aquestes coses es perden en l'embolicall tenebrós dels temps oímés; en el cas d'una tradició, d'una llegenda, bastida per la boca del poble, però que, cosa curiosa, explica quasi igualment que l'opinió científica un fenomen geològic.

El cas és que l'aigua desaparegué de la depressió vallesana i aquesta quedà gairebé eixuta, podent mostrar així a l'home

El Congost

(Breus consideracions)

Per Josep M.ª Puchades

els seus atractius innombrables. Amb aquest fet de tanta transcendència començava una completa i total evolució de la contrada; tots els agents que a ella podien contribuir-hi desplegaren tot seguit llurs activitats. I així fou també com es féu l'actual estructura fluvial vallesana: les aigües pluvials i les de les nombroses fonts de la comarca continuaren abocant-se pel coll de Montcada, obert segons la tradició en forma tan senzilla i pintoresca, quedant ja ben definit el corrent del Vallès Oriental, el Besòs, que reuneix en la seva conca vessants i afluents en una varietat i abundància d'aspectes d'estudi que el fan interessant en extrem. Perquè, entre altres raons, ningú no podrà negar la bellesa i varietat dels paisatges que a les seves ribes i valls s'hi admiren, que aquí tenen una perfecció de formes i colors, i allà ens mostren una formosura aspra i àrida; perquè a tothom plau la placidesa i tranquil·litat de les seves vores, com no sigui un dia de forta tempesta, en que una torrenada commou el seu llit pedregós.

Però aquest interès que en sí porta el Besòs li ve del seu progenitor, del que li dóna vida, el Congost, nom que, per ésser pròpiament aplicat, sols caldria donar-li a la part superior del seu curs, on té realment una lògica explicació per raó de l'estret enyorjat que travessa: «Coll angost».

Aquest torrent, car vist el seu règim així se'l pot anomenar, que és meitat de la plana de Vic, meitat del Vallès, ha deixat, al seu pas per una i altra comarca, senyals inesborrables en la faç dels terrenys que travessa, i això també ha servit per a reunir en el seu curs interessants qüestions dignes d'estudi. Igualment que al Besòs, la naturalesa dels paisatges que a les seves vores es succeeixen, és tanmateix ben notable i variada. Des de que inicia la seva devallada formant la conca de recepció del S. de la depressió ausetana, ja prenen els paisatges de les seves ribes i afluents un to característic; veurem aquí com sota els altíssims pollancre que senyalen el curs dels torrents hi ha aquestes prades verdes i tapissades, alternant amb les roques àrides, on el treball erosiu hi és fortament marcat. I aquests alterosos cingles que el riu ha tallat en els conglomerats que travessa; i l'espessa i tupida verdor dels boscos d'alzines i pins que a banda i banda aromatitzen l'aire d'aquell engortjat feréstec, en el qual les formes naturals prenen aspectes tan agradables com l'enlairat turó de Tagamanent i les fresques afraus dels Sots Feréstecs, o els altiplans de la Calma i La Gàrgara i La Llacuna, on no cansa pas la monotonia i uniformisme de les grans planes al fons de les depressions. I és que aquests paratges porten ja amb ells una qualitat que ens els fa apreciar, que ens fa sentir ço que té d'atractiva la seva contemplació. Com no, si són un tros de la nostra terra! Es per això, entre altres raons, que trobem encísador l'internar-